

OB IZIDU REVIJE AB - ŽENSKES V ARHITEKTURI

Ko se je oblikovala skupina Ženske v arhitekturi, smo iskale namen in poslanstvo delovanja, namreč, naše pretekle izkušnje so bile večinoma soustvarjalno delovanje z moškimi kolegi in podpora moških. Prav tako je bila samoumevna dediščina socializma s sistemsko podporo že našim mamam in enakopraven odnos v delovanju v družbi, kar v zahodni Evropi šele vzpostavljajo. Z raziskavo v okviru Erasmus projekta Yes we plan!, kjer smo sodelovale s kolegicami iz Avstrije, Nemčije, Francije in Španije, se je še bolj izkristalizirala slovenska prednost glede enakopravnosti spolov.

Večino naših predpostavk je potrdila tudi anketa, ki smo jo naredile na začetku in ki je izpostavila očiten izziv – in to je potrebo po ekonomski stabilnosti arhitektk in arhitektov, podplačano delo, prekarna praksa v stroki in slabo vrednotenje arhitekturne stroke v splošni javnosti. Bistveno večji problem kot z ženskami v arhitekturi imamo s položajem arhitekture v naši družbi.

Ko smo iskale odgovore in rešitve na obstoječe izzive, smo se odločile, da se ozremo v življenje, v izkušnje aktivnih in prodornih, odličnih arhitektk – in skozi njihovo izkušnjo najdemo rešitve, ki lahko podprejo mnoge in vzpostavimo boljše pogoje za vse – arhitektke, arhitektke in stroko. Tako je nastala dvojna številka revije AB.

Zapisana zgodovina 20. stoletja je ženske in arhitektke vedno znova pozabljala. Na papirju in v javnosti so se v brezčasnost zapisovali zgolj moški. Zdaj je čas, ko se z izpostavljanjem žensk uravnoteža vloga obeh spolov. In hkrati si želimo zdravega balansa, naj se tehtnica v prihodnosti ne prevesi v nasprotno smer, da ne bodo morda enkrat potrebne moške kvote. Tekmovanje ni pravi odgovor na izziv - uspeh in zadovoljstvo tičita v izmenjavi in v spoštljivem soočanju raznolikih pogledov, v različnosti ženske in moškega, v dopolnjevanju in sodelovanju.

Ob izidu revije gre zahvala vsem izjemnim posameznicam, ki so prispevale svojo zgodbo, svoje življenske in strokovne izkušnje. S povezovanjem lahko prispevamo k boljšemu položaju arhitekturne stroke in k boljšemu zavedanju splošne javnosti o vplivu kakovostne arhitekture na kvaliteto bivanja.

Stremimo tudi k spodbudnemu, odprtemu okolju znotraj stroke, z namenom, da kakovostno sooblikujemo prostor prihodnjih generacij.

Posebna zahvala gre Petri Čeferin, pobudnici predstavitve dokumentarnega filma *Aalto*, ki je v njegovi zgodbi prepoznala tudi jedrno sporočilo delovne skupine ZAPS ženske v arhitekturi. Film ni le prikaz izjemnega arhitekturnega opusa, temveč je odlična podoba soustvarjalnega - strokovnega in osebnega – odnosa Aino in Alvarja Aalto, njune soustvarjalne dvojine, čeprav je bila morda Aino v napisanih biografijah prezrta.

Na koncu naj omenimo, da se je skozi izkušnjo pokazalo, da je potrebna sprememba imena skupine v *Ženske ZA arhitekturo*. Vizija skupine je že od začetka sodelovanje in soustvarjanje, podpora vsem - arhitektkam in arhitektom ter arhitekturi, ki jo pojmuje kot skrb in odgovornost za kakovosten prostor in zadovoljno družbo.

Delovna skupina ZAPS – Ženske v Arhitekturi
Irena, Mika, Polona, Špela, Špela in Urška

Ljubljana, 23. junij 2023

“The scale is always people, and they’re every bit as much part of nature as pine trees and birches. We have all the technical skills, but humanizing them is a very difficult task.”
A. Aalto (*AALTO film*)